

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

25 april 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verlenging van de milieuvergunning voor BRC

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de inzameling, de recyclage en het hergebruik van drankverpakkingen

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het nieuwe subsidiebesluit voor projecten ter voorkoming en/of verwerking van afval

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de behandeling van bezwaarschriften inzake de nutriëntenhalte

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 25 april 2002

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Erik Matthijs

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.15 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verlenging van de milieuvergunning voor BRC

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verlenging van de milieuvergunning voor BRC.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, op 19 februari 2001 verleende de minister een milieuvergunning op proef aan de raffinaderij BRC in de Antwerpse haven. De proefvergunning loopt af op 30 april van dit jaar. BRC was in het verleden fel omstreden omwille van haar falend milieubeleid, met om de haverklap zware stankgolven tot gevolg, die vooral de bewoners van het tegenover het bedrijf gelegen Berendrecht teisterden.

De bijzondere vergunningsvoorwaarden waaraan het bedrijf moest voldoen, waren dan ook zeer streng. Er moest een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd worden voor alle productie-eenheden. Alle product- en stoomlekken moesten geïnventariseerd en hersteld worden. De bestaande inspectie- en onderhoudssystemen moesten geëvalueerd en op punt gesteld worden. De LPG-sferen moesten optimaal geïsoleerd worden. De opslagtanks in de hoogste risicoklasse – klasse A – moesten uit gebruik worden genomen. Een tijdpad voor de sanering van het hele tankenpark moest door de Milieu-inspectie goedgekeurd worden. Een gefaseerd saneringsprogramma inzake inkuipingen moest op-

gemaakt en uitgevoerd worden, en vervolgens een uitvoeringsplan om bodem en grondwater maximaal te beschermen, een saneringsprogramma ter verbetering van de werking van de waterzuivering, een plan tot bestrijding van de geurhinder en een saneringsplan voor de elektrische installaties. Dit alles illustreert wat in dit bedrijf in het verleden allemaal te wensen overliet. Over al deze werkzaamheden om de zaak grondig in orde te brengen moest regelmatig gerapporteerd worden aan de administratie.

Mevrouw de minister, ik heb de volgende vragen. Ten eerste, wat is de stand van zaken van de saneringswerkzaamheden die aan het bedrijf werden opgelegd ? We zijn immers bijna eind april. Binnenkort moet er een eindbeslissing komen. Werden de opgelegde voorwaarden binnen de opgelegde termijnen gerealiseerd ? Zijn er saneringsinvesteringen die meer tijd vergen ? Zijn daarover bindende afspraken gemaakt tussen het bedrijf en de Milieu-inspectie, met name in verband met de definitieve herstelling van alle tanks, het saneringsplan bodem en grondwaterbescherming en de elektrische installaties ?

Ten tweede, hoe staat het met de aanpak van de belangrijkste geurbronnen : de plaatsing van wasers op de teertanks en de overkapping en de uitrusting met filters voor de waterzuivering ?

Ten derde, zijn er de voorbije maanden nog klachten in verband met stankhinder geweest, met name ook nadat reeds een aantal belangrijke saneringen in het bedrijf werden doorgevoerd ? De vraag is immers of het probleem van de stank in de toekomst opgelost zal zijn.

Ten vierde, hebt u reeds een definitieve beslissing genomen over de verlenging van de milieuvergunning van BRC ?

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, tijdens de commissievergadering van 1 februari 2001 heb ik eigenlijk al een vraag gesteld in verband met de milieuvergunning van BRC. Nadien werd dan beslist dat er voor BRC een voorlopige verlenging van de vergunning zou komen tot 30 april 2002. Dat is dus binnen enkele dagen.

Ik weet dat het bedrijf enorme investeringen heeft gedaan om zich in orde te stellen met de voorwaarden voor de milieuvergunning. Zo werden bijvoorbeeld de vloeren waterdicht gemaakt, zodat er geen vloeistof meer in de aarde kan lopen. Ook de LPG-sferen, die geïsoleerd moesten worden, zijn in orde. Er zijn een aantal opslagtanks uit gebruik genomen. Er werd een overkapping gemaakt. Dat is belangrijk om de stankhinder te beperken. Wat verder ook nog belangrijk is, is dat er een grondige opleidingscursus werd georganiseerd voor het personeel zodat er voldoende toezicht is en er geen ongelukken meer gebeuren.

Mevrouw de minister, dit bedrijf heeft dus zeer grote financiële inspanningen geleverd om te voldoen aan de voorwaarden van de milieuvergunning. Zijn uw diensten en de Milieu-inspectie op de hoogte van de werkzaamheden en de inspanningen die het bedrijf het afgelopen jaar heeft geleverd ? Wat was overigens hun rol daarin ? Hoe hebben ze het bedrijf daarin bijgestaan ? Zal het bedrijf nu een milieuvergunning krijgen voor een langere termijn ? Mijns inziens is dat toch wel belangrijk voor dat bedrijf. De bedrijfsleiders moeten duidelijk weten hoe u de verdere toekomst van hun bedrijf ziet. Het gaat hier bovendien ook om een tewerkstelling van ongeveer 200 werknemers.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, in februari 2001 werd inderdaad een proefvergunning voor 14 maanden gegeven aan de raffinaderij BRC. U zult zich herinneren dat dit geen gemakkelijk dossier was. Er waren immers heel wat problemen in dat bedrijf, niet alleen op het vlak van milieu, maar vooral ook op het vlak van veiligheid. Het ging dan om de veiligheid ten aanzien van zowel de werknemers als de omwonenden.

We hebben toen de optie genomen om een heel strak saneringsplan op te leggen via een proefvergunning van 14 maanden, met een zeer intensief opvolgingsprogramma, opgelegd in de vergunning. Het bedrijf werd daarbij van zeer nabij begeleid

door de afdeling Milieu-inspectie. We hebben er immers allemaal voordeel bij dat die sanering zo snel mogelijk gebeurt.

De heer Malcorps vroeg naar de huidige stand van zaken. In mijn antwoord kan ik de situatie geven tot 10 april jongstleden. Het is heel technisch. Ik stel voor dat ik het heel kort overloop. In de tekst die ik bij me heb, wordt uitgebreider ingegaan op de diverse aspecten.

Er zijn heel wat voorwaarden die gerealiseerd zijn. Dat was ook de vraag. Een aantal andere voorwaarden zouden gefaseerd worden aangepakt. Daarmee is men nu dus nog bezig. Een van de voorwaarden waaraan werd voldaan, betreft het heropstarten van een aantal onderdelen van de inrichting die een tijd geleden werden stilgelegd. Die heropstart werd aan heel strikte risico-analyses gekoppeld. Een aantal voorlopige maatregelen die werden opgelegd inzake de LPG-sferen, werden effectief uitgevoerd. De opslagtanks werden reeds voorlopig gecontroleerd en een algemene controle volgt nog. De studie over de inkuiping werd gemaakt, en ook de studie over de algemene bodem- en grondwaterbescherming en de geurstudie werden opgemaakt en goedgekeurd. Een langetermijnplanning werd uitgewerkt en het volledige planningsschema werd aanvaard. De oude installaties werden weggenomen. Het lekdicht maken van de inkuipingen vormde een heel belangrijk punt. Ook die werken zijn volledig uitgevoerd. Alle herstellingswerken aan de isolatie van de leidingen zijn uitgevoerd. Dit laatste punt had vooral te maken met de veiligheid van de werknemers.

Voor een aantal voorwaarden zijn de saneringswerken gestart of reeds gedeeltelijk uitgevoerd. Dat is het geval voor de inventarisatie en het herstel van de lekken. Reeds 39 van de 45 area's werden gecertificeerd. Alles zal in orde zijn tegen 31 mei 2002. De waterzuivering voldoet reeds aan de normen, maar moet nog worden geoptimaliseerd. De inspectie- en onderhoudssystemen zijn reeds op punt gesteld en zullen nog verder worden uitgewerkt zodat het volledige actieplan dat door het bedrijf werd opgesteld, tegen 31 mei 2004 rond zal zijn. Een algemeen nazicht van het tankpark werd opgelegd. Dat is een hele zware klus. Al elf opslagtanks beschikken over een certificaat. Het nazicht moet helemaal rond zijn tegen 1 januari 2005. Het herstel van de elektrische installaties is reeds gebeurd, maar een hele reeks remediërende maatregelen moeten nog worden uitgevoerd. Ook daarover is een akkoord gesloten tussen de Milieu-inspectie en het bedrijf. Aan het veiligheidsbeheersysteem moeten nog een aantal aanpassingen wor-

Dua

den gedaan op basis van opmerkingen van de afdeling Milieu-inspectie. Dit evolueert gunstig. De analyses moeten nog worden geïmplementeerd. Op het vlak van de bodem- en de grondwaterbescherming moeten nog een aantal zaken gebeuren zoals het vernieuwen van de bedrijfsvloeren en het onderzoeken van de drainleidingen. De maatregelen van de geurstudie moeten worden geïmplementeerd. De gaswassing is reeds gerealiseerd in vier van de vijf teertanks. Dit was een heel belangrijk punt. De vijfde tank is in herstelling en zal pas in gebruik worden genomen als de gaswasser is geïnstalleerd. Tegen 31 december 2004 moeten alle tekortkomingen en mankementen aan kleppen, blindplaten en dergelijke worden weggewerkt. De inspectie en het onderhoud van de gasinstallaties moeten afgerond zijn tegen 31 december 2004. Hetzelfde geldt voor de corrosieonderzoeken of de onderzoeken naar de bestendigheid van het aanwezige materiaal.

Er is dus al een heel programma afgewerkt en een ander is nog in uitvoering. De werken zitten ongeveer op schema. De Milieu-inspectie heeft al diverse aanmaningen gestuurd. Ik kan u verzekeren dat alles van heel nabij wordt opgevolgd.

Mijnheer Malcorps, u stelde ook een vraag over de aanpak van de belangrijkste geurbronnen. Ik heb reeds geantwoord dat de gaswassing van vier teertanks al in orde is en dat aan de vijfde nog wordt gewerkt. Een andere belangrijke bron van geurhinder is de waterzuivering. De overkapping van de waterzuivering, die gepaard gaat met het plaatsen van filters, is bezig. De bouw moet volledig klaar zijn tegen 15 mei 2002. Ik ga ervan uit dat de geurhinder op dat ogenblik volledig onder controle zal zijn.

U vroeg me ook wat de stand van zaken is in dit dossier. De algemene balans van de lopende saneringsprogramma's is positief. Op 4 maart 2002 heeft de gewestelijke milieuvergunningencommissie een gunstig advies na proefvergunning gegeven. Deze week werd dan ook beslist om de vergunning definitief te verlenen aan BRC. Het verdere saneringsprogramma werd uiteraard met strikte uitvoeringstermijnen verankerd in de bijzondere voorwaarden van de afgeleverde vergunning. Alle punten die ik reeds heb opgesomd, komen daarin voor. De afdeling Milieu-inspectie zal nauwgezet toezien op het nakomen van deze voorwaarden en van de opgelegde timing. Uiteraard zal de geurhinder daarbij een heel belangrijk element vormen. De omwonenden hebben een verzoek ingediend om

de bestaande proefvergunning te verlengen voor de duur van het saneringsprogramma. Dat is echter juridisch onmogelijk. We kunnen nooit een proefvergunning afleveren voor een periode langer dan twee jaar. Gezien de gunstige evolutie hebben we beslist om de vergunning definitief toe te kennen.

Het is in elk geval duidelijk dat BRC op korte termijn is geëvolueerd van de slechtste leerling van de Antwerpse haven naar het niveau van de heel aanvaardbare middenmoot. Het zal nu van het bedrijf afhangen of het bereid is deze positie te handhaven via de verdere uitvoering van het saneringsprogramma. Ik constateer alvast een gewijzigde mentaliteit in het bedrijf en ik meen dan ook dat we met vertrouwen naar de toekomst kunnen kijken. De euro is eindelijk gevallen. De sanering van een kankerplek in de Antwerpse haven is een feit. Als echter blijkt dat van de ingeslagen weg wordt afgeweken, zullen wij uiteraard maatregelen nemen.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik begrijp uit uw antwoord dat een verlenging van de proefvergunning – wat het meest opportuun zou zijn – wettelijk niet kan. Ik ben in elk geval blij met de mededeling dat de Milieu-inspectie nauwgezet zal toekijken op het bedrijf. Het klopt dat er al heel veel is gebeurd. Ik ben ter plaatse gaan kijken en de veranderingen zijn indrukwekkend. De site is nu trouwens een grote werf. Er moet echter nog heel veel gebeuren en daarom moeten we de zaak goed opvolgen. Ik ga er net als u van uit dat er een mentaliteitswijziging merkbaar is, maar de lijst met noodzakelijke saneringen is lang en bewijst dat in het verleden op een heel slechte manier werd gewerkt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de inzameling, de recyclage en het hergebruik van drankverpakkingen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de inzameling, de recyclage en het hergebruik van drankverpakkingen.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, vanaf volgend jaar wordt in Duitsland het statiegeld op blikjes en wegwerpflessen voor bier, mineraal water en koolzuurhoudende dranken, geactiveerd. De 'Pfandplicht' voor wegwerpverpakkingen bestaat in Duitsland al sinds 1991, maar een vrijstellingsregeling was van kracht zolang het aandeel herbruikbare verpakkingen niet onder 72 percent zakte. Deze maatregel is vergelijkbaar met de onze. Het percentage herbruikbare verpakkingen in Duitsland is nu echter gezakt tot 63,8 percent, met alle gevolgen van dien, ook voor de toename van het zwerfvuil in de Duitse natuur. De groene minister van Milieu Jürgen Trittin heeft daarom de steun gekregen van de Duitse regering om het statiegeld voor een reeks eenmalige verpakkingen te activeren. De stok wordt dus van achter de deur gehaald. Het is de bedoeling om een eind te stellen aan het offensief van eenmalige verpakkingen dat vooral de laatste twee jaar heeft gewoed, want op 16 maanden tijd daalde het aandeel herbruikbare drankverpakkingen met maar liefst 10 percent terwijl het de bedoeling is om dat aandeel te laten stijgen. De cijfers tonen aan dat de industrie er een andere visie op nahoudt en van slechte wil is. Of het statiegeld er komt, is niet helemaal zeker, want de Duitse verpakkingsindustrie voert nu een offensief tegen het offensief en tracht via de juridische weg haar gelijk te halen. Ik zal nu echter niet dieper ingaan op de Duitse situatie.

Mevrouw de minister, ook u verdedigt al lang de invoering van statiegeld voor drankblikjes in Vlaanderen om het zwerfvuil binnen de perken te houden. Het probleem van de wegwerpverpakkingen is enorm en ik krijg de indruk dat het ook hier eerder groter wordt dan kleiner. In de commissie voor Leefmilieu hebben we voor de laatste maal over dit thema gediscussieerd op 11 oktober vorig jaar. In mijn voorbereidende tekst voor deze vraag stond nog dat deze discussie opnieuw bijzonder actueel wordt door de federale impasse rond de ecotaksen en ecoboni. Ik hoop dat deze impasse nu eindelijk is doorbroken, want de federale regering heeft nu een duidelijke beslissing genomen en ik neem aan dat federaal minister Reynders zich aan die regeringsbeslissing zal houden. Omwille van de lange voorgeschiedenis van de ecotaksen in ons land, zal ik er echter pas in geloven als ze echt van kracht zijn.

Ik blijf van mening dat het naast de invoering van de federale ecotaksen of -boni nuttig is om te onderzoeken welke rol statiegeld op wegwerpverpakkingen op Vlaams niveau kan hebben. Voor herbruikbare verpakkingen bestaat er nu al statiegeld. Door de invoering van statiegeld voor bepaalde

wegwerpverpakkingen, zou de lat worden gelijk gelegd. Een stelsel van ecotaksen en ecoboni blijft echter noodzakelijk om een positieve discriminatie door te voeren ten voordele van het systeem dat het meest milieuvriendelijk is : dat van de herbruikbare verpakkingen.

Het begin maart opgerichte Platform Hergebruik dringt om die reden sterk aan op de uitvoering van het federaal akkoord over ecotaksen en ecoboni. Het verwijst naar recente studies van de VITO en van het Nederlandse TNO waarin ten overvloede wordt aangetoond dat wegwerpverpakkingen tot een hogere milieubelasting leiden. Als we verschillende ecobalansstudies naast elkaar leggen, blijft de algemene conclusie dat hergebruik bijna in alle gevallen beter scoort dan recyclage. Dat is zeker het geval in een Belgische context waarbij het aantal omlopen van retourverpakkingen hoog is en de transportafstanden beperkt zijn. Het is trouwens zeker niet noodzakelijk zo dat glazen flessen het beste zijn voor het milieu. De toekomst is wellicht aan plastic retourflessen en zeker aan de polycarbonaat flessen, die veel steviger zijn.

Ook belangrijk om weten is dat het Europees Parlement zopas het rapport-Corby heeft goedgekeurd in het licht van de besprekingen van de Verpakkingsrichtlijn. Daarin wordt eveneens duidelijk gepleit voor hergebruik. De DC-studie in opdracht van de Europese Commissie, die in januari een lichte deining veroorzaakte omdat ze glazen wegwerpflessen als milieuvriendelijker bestempelde dan glazen retourflessen, is sterk onderhevig aan kritiek van peer reviewers en is zeker nog niet officieel.

Mevrouw de minister, denkt u enkel aan statiegeld op blikjes of wordt ook de invoering van statiegeld op andere wegwerpverpakkingen bestudeerd ? Heeft de verpakkingscommissie zicht op de recente evolutie van het aandeel van herbruikbare verpakkingen per verpakkingssoort ? Is er sprake van een stand-still ?

Welke mogelijkheden bestaan er om het hergebruik te stimuleren via de bijsturing van de erkenning van FOST Plus van 28 januari jongstleden ? Welke soorten proefprojecten zijn daarnaast mogelijk en zult u ondersteunen ? Tegen wanneer zal het proefproject met de spaarkarten en bonuspunten per herbruikbare fles van de regionale Milieuzorg in Zonhoven worden geëvalueerd en eventueel worden uitgebreid naar andere gemeenten of intercommunales ? Kan dit versneld gebeuren als blijkt dat de federale ecoboni toch achterwege zouden blijven – al denk ik niet dat dat het geval zal zijn ?

Malcorps

Kunnen we eventueel een soort gewestelijke ecoboni creëren ?

Wat is het resultaat van het overleg met de andere gewestministers bevoegd voor afval en van het overleg in de verpakkingscommissie over de statiegeldregeling voor blikjes ? Is de mogelijkheid voor zo'n regeling reëel ? Is het mogelijk dat de gewesten gezamenlijk reageren indien de federale overheid in gebreke blijft of om een aanvullende regeling in te voeren ?

Hoe staat het met de evaluatie van het hele FOST Plus-model ? Wanneer wordt die evaluatie aan het parlement overgemaakt zodat we ons kunnen beraden over nieuwe objectieven voor de nieuwe erkenning ?

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, wat is nu de stand van zaken in de discussie over ecoboni en ecotaksen ? Ik heb de indruk dat er nog geen sprake is van een ontwerptekst. Het is heel moeilijk om vanuit dit Vlaams Parlement over het thema te spreken. De teksten zullen wel een weerslag hebben op het Vlaams Gewest, maar wij worden niet rechtstreeks betrokken bij de opstelling ervan. Komt er overleg tussen het Vlaams Gewest en de federale regering ? Zo ja, zal het parlement daar dan bij worden betrokken ? Of wordt alles boven ons hoofd beslist en moeten we achteraf een oplossing zien te vinden ?

Vorig jaar hebben we inderdaad gesproken over het verpakkingsafval van de drankblikjes en over het project in Zonhoven. Kunt u al iets meer vertellen over dat project ? Naar mijn mening moeten de producenten veel meer worden aangemoedigd. Ze moeten worden betrokken bij de zaak. Als het voor een MBO wel mogelijk is om te praten met producenten, waarom zou dat dan niet kunnen voor de invoering van statiegeld ? De producenten moeten ervan worden overtuigd om andere drankverpakkingen aan te bieden. De consument wordt immers het slachtoffer van het feit dat de producent zijn drank niet in de goede verpakking aanbiedt. Ik heb daar toch wat problemen mee.

De heer Malcorps heeft het ook over het rapport-Corby van het Europees Parlement. Is het mogelijk om over die nota in de commissie een discussie te voeren ? Lijkt u dat niet belangrijk ? Het gaat im-

mers over een verpakkingsrichtlijn die misschien in heel Europa zal worden ingevoerd.

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik zal geen gebruik maken van de vraag van de heer Malcorps om mijn visie nog eens uitgebreid uit de doeken te doen. Ik wil enkel benadrukken wat ik denk over het zwerfvuil. Ik ben ervan overtuigd dat een quasi-nultolerantie bij het inzamelen van niet-herbruikbare verpakkingen de enige doeltreffende manier is om het zwerfvuil uit ons straatbeeld te doen verdwijnen.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Malcorps, u stelt me een lange reeks vragen waarover feitelijk een heel debat kan worden gevoerd. Ik wil het eerst even hebben over de stand van zaken en de recente evolutie in Vlaanderen. Tot 1999 waren er geen goede cijfergegevens beschikbaar over herbruikbare verpakkingen. Dat lijkt een beetje merkwaardig, maar toont aan op welke manier de Interregionale Verpakkingscommissie, de IVC, tot nu toe heeft gewerkt. De IVC vond het vooral van belang om de totale hoeveelheid verpakkingen te kennen, niet de verhouding tussen herbruikbare en eenmalige verpakkingen. Sinds het jaar 2000 beschikt de IVC, op onze vraag, wel over die gegevens, maar een vergelijking maken met het verleden is dus heel moeilijk. De IVC stelt een toename vast van de hoeveelheid eenmalige verpakkingen. Dat is vooral te wijten aan de algemene consumptiestijging en aan de stijging van het aantal bedrijven dat is aangesloten bij FOST Plus. Die bedrijven worden immers als verpakkingsverantwoordelijke aangeduid en moeten meedraaien in het systeem.

Ik zal de tabel met cijfergegevens van FOST Plus overmaken aan het commissiesecretariaat. Daaruit blijkt in elk geval dat glas goed wordt hergebruikt. Het is natuurlijk wel zo dat dezelfde fles bij elk hergebruik opnieuw in de cijfers wordt opgenomen. Dat lijkt misschien een vertekend beeld, maar het is een juist beeld indien de herbruikbare glazen flessen worden vergeleken met de niet-herbruikbare. Ook de cijfers voor herbruikbaar plastic zijn niet slecht : ze liggen wel lager dan voor eenmalige plastic. Ik moet er wel bij vermelden dat in de cijfers ook de bierbakken zijn opgenomen, die veel wegen en dus een grote impact hebben op de tonnage.

Dua

De IVC denkt dat de cijfers van herbruikbare verpakking voor 2000 onderschat zijn, aangezien in dat jaar voor de eerste keer de oefening werd gemaakt. De gegevens moeten nog wat worden verfijnd waardoor we een beter zicht zullen krijgen op de evolutie. De IVC heeft beslist dat er in 2002 prioritaire aandacht zal worden besteed aan het verzamelen van gegevens zodat het stand-stillprincipe kan worden geëvalueerd. De nieuwe erkenningsvoorwaarden leggen dat trouwens op.

De evaluatie zal natuurlijk worden opgenomen in het onderzoek naar de mogelijkheden tot invoering van statiegeld voor bepaalde wegwerpverpakkingen. U weet dat ik een voorstander ben van de invoering van statiegeld op blikjes. Ik stel 2004 voorop, omdat in dat jaar de evaluatie effectief kan worden gemaakt. Indien de evaluatie slecht uitvalt en er ook geen duidelijke daling vaststelbaar is van het zwerfvuil, dan zal die invoering nodig zijn. We viseren in de eerste plaats de kleine wegwerpverpakkingen voor dranken, de zogenaamde 'fast consumer goods'. We doen dit omdat net die verpakkingen zo dikwijls worden teruggevonden in het zwerfvuil. Uiteraard zal de maatregel geen grote invloed hebben op de totaliteit van verpakkingen. Het gaat immers over lichte verpakkingen. Ik sluit daarom niet uit dat ook voor andere verpakkingen statiegeldsystemen worden uitgewerkt, al bekijken we momenteel bij de herziening van het interregionaal samenwerkingsakkoord over verpakkingsafval of ook andere instrumenten kunnen worden ingezet. Ik wil de discussie over ecotaksen en -boni hier niet voeren, want ze behoren tot de federale bevoegdheden. De onderhandelingen met de verpakkingsindustrie zullen uiteraard sterk worden bepaald door wat gebeurt met dat dossier.

Op 10 januari 2002 werd de erkenning van FOST Plus gewijzigd. Die was relatief beperkt in omvang, maar toont de richting aan waarin we willen evolueren. De proefprojecten vormen een belangrijk element. Een proefproject kan immers worden opgestart om innoverende initiatieven ter preventie te testen of kan gaan over het ontwikkelen van een intensieve promotieactie ten voordele van de kwantitatieve en kwalitatieve preventie van verpakkingsafval of ten voordele van hergebruik. Het is ook de bedoeling om nieuwe scenario's te testen die mogelijk maken om de soorten gerecycleerde verpakkingen uit te breiden of om aangepaste oplossingen te ontwikkelen voor problemen die worden vastgesteld bij de bepaalde bevolkingsgroepen. Er is dus sprake van een zekere vrijheid, maar toch blijft het de bedoeling om de preventie heel sterk

te beklemtonen en om betere inzamelresultaten te behalen. Als een pilootproject gunstig wordt geëvalueerd, wordt het opgenomen in het gamma van inzamelscenario's van FOST Plus. Het wordt dan ook op dezelfde manier vergoed en elke intercommunale of gemeente kan dan voor een dergelijk scenario opteren.

Mijnheer Malcorps, u refereert ook aan het project voor regionale milieuzorg. Dat zal ongetwijfeld als een proefproject kunnen worden opgestart in het licht van de aangepaste erkenning van FOST Plus. Het initiatief kan bovendien ook op de steun rekenen van FOST Plus. We hebben het over het project 'Retour is terug' in de gemeente Zonhoven, waarmee herbruikbare verpakkingen worden gepromoot. Het project wordt trouwens ook ondersteund door de OVAM en de BBL. Het is pas in oktober 2001 van start gegaan en we moeten sowieso één jaar wachten om een evaluatie te maken. Dat zal ook gebeuren. De intercommunale Regionale Milieuzorg zal op dat moment beslissen om het project eventueel uit te breiden naar andere gemeenten van de intercommunale. We mogen niet vergeten dat zo'n project belangrijke investeringen vergt. Er moet immers worden gesensibiliseerd, er moeten speciale terminals voor de kaarten worden gemaakt, enzovoort. Het is dus nodig om het succes van het project en de evaluatie af te wachten. Toch gaan we ervan uit dat het project succes heeft, want heel veel mensen maken nu al gebruik van het systeem om een soort ecobonus op te bouwen op basis van hun koopgedrag. Het is natuurlijk moeilijk om op voorhand in te schatten welke invloed een federale regeling over ecotaksen en ecoboni zal hebben op dit soort systemen, maar in feite kan het enkel een bijkomende stimulans zijn, want het zou over twee ecoboni gaan. De uitbreiding van het project op gewestelijk niveau zal worden overwogen als het project op intercommunale schaal een succes blijkt. We beginnen in Zonhoven. De eventuele volgende stap is de intercommunale en pas daarna kan worden gedacht aan het gewest. De aanpak is echt stapsgewijs. De OVAM zal hoe dan ook alle andere proefprojecten sterk ondersteunen en conclusies trekken uit de evaluaties ervan.

U weet dat ook via het onderwijs heel wat actieprogramma's worden gelanceerd ter preventie van afval. Zo zijn er de educatieve milieuzorgprojecten Milieuzorg op de basisschool, en Groene School voor het secundair onderwijs. Vanaf 1 september 2002 worden ze geïntegreerd in één project Milieuzorg op School, of MOS. Dat zal lopen van in de kleuterschool tot in de hogeschool. De aanpak zal heel projectmatig zijn. Het is de bedoeling om her-

Dua

bruikbare drankverpakkingen te promoten. De deelnemende scholen kunnen een milieuzorglogo krijgen. We geven op die manier belangrijke stimulansen aan de jeugd om het koopgedrag te beïnvloeden. Er is ook een Schoolwijzer voor Milieuvriendelijke producten. Die is toegespitst op vijf onderdelen : drank, papier, schoolmateriaal, catering en schoonmaakmiddelen. Het project kent een groot succes.

Mijnheer Malcorps, u stelde ook een vraag naar het overleg tussen de gewestministers en naar dat in de verpakkingscommissie. Over het statiegeldsysteem is zeker nog geen beslissing genomen. De discussie wordt nog gevoerd. Momenteel wordt gewerkt aan de nodige bijstellingen van de erkenning van FOST Plus en van het interregionaal samenwerkingsakkoord. De wijzigingen moeten het beleid sturen in de richting van preventie en hergebruik. Een heel belangrijk punt is de aanpak van het zwerfvuilprobleem, samen met de industrie of FOST Plus. Het Vlaams Gewest opteert om niet tussenbeide te komen in de federale discussie over ecotaksen en ecoboni. We hebben onze eigen beleidslijn uitgestippeld en we hebben op voorhand overleg gepleegd. We wachten de federale discussie af. Als de federale maatregel een lege doos blijkt, ben ik het met u eens dat we kunnen proberen om een extra stimulans te geven via gewestelijke middelen. In dat geval moeten alle mogelijkheden worden onderzocht om de doelstelling van te kunnen realiseren van het afvalstoffenbeleid : de vermindering van het afval in het algemeen en van het verpakkingsafval in het bijzonder.

– *De heer Jef Van Looy treedt als voorzitter op.*

Mijn Waalse collega, minister Foret, zit nog volledig op het pad van de recyclage. In feite loopt Wallonië een klein beetje achter op ons beleid. Het is bijgevolg moeilijker om daar de herbruikbare verpakking volop te promoten. Initiatieven ten aanzien van de Waalse collega's zullen dus nodig zijn. Langs Waalse kant is er nog geen enthousiasme voor het statiegeldsysteem. Het systeem alleen invoeren in Vlaanderen, is een heel moeilijke zaak. Het zou ons enorme nadelen opleveren. In elk geval moet er midden dit jaar duidelijkheid komen of Vlaanderen op lange termijn kan blijven functioneren in een interregionale context voor wat het verpakkingsafval betreft. Het debat is moeilijk. Het is heel lastig discussiëren als de twee gewesten er andere beleidsopties op nahouden. Ik geef de hoop nog niet op en denk dat we ons beleid toch min of meer kunnen gelijkschakelen.

De evaluatie van het FOST Plus-model heeft ondertussen een eindfase bereikt. Vanaf eind mei 2002 zullen de resultaten beschikbaar zijn voor de bespreking in het parlement. Mevrouw Van den Eynde, het is natuurlijk aan het parlement om te beslissen of het een discussie wil organiseren, al dan niet aan de hand van het Europees rapport. Alle beschikbare gegevens zijn nuttig om een debat te stofferen. De Interregionale Verpakkingscommissie heeft alsvast niet gewacht op de finalisering van de evaluatie om een aantal fundamentele problemen aan te pakken en heeft de lopende erkenning van FOST Plus gewijzigd. De nieuwe erkenning van 2004 ligt ter discussie, wordt stilaan voorbereid en biedt nieuwe opportuniteiten voor de bijsturing van het beleid. Natuurlijk zal veel afhangen van de evaluatie en van de wens van het parlement.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mevrouw de minister, ik ben blij dat wordt voortgewerkt aan het actieve onderzoek naar de mogelijkheid van de invoering van statiegeld. Ik ben al iets optimistischer gestemd omdat er een ecotaksregeling tot stand zal komen. We weten ondertussen ook over welk bedrag het zal gaan. Hopelijk kan de regeling een aantal verschuivingen teweegbrengen, maar het zwerfvuilprobleem zal erdoor niet worden opgelost. De twee systemen zouden complementair kunnen zijn. Twee ecoboni zouden immers veel meer effect hebben dan alleen een federale regeling. Ik moedig u daarom aan om voort te zoeken naar een regeling met de andere gewesten. Het zwerfvuilprobleem onder controle krijgen, is immers van groot belang.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het nieuwe subsidiebesluit voor projecten ter voorkoming en/of verwerking van afval

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het nieuwe subsidiebesluit voor projecten ter voorkoming en/of verwerking van afval.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het nieuwe Vlaamse subsidiebesluit voor de lagere overheden, dat alles wat te maken heeft met preventie en 'diftarisering' van afval zou betoelagen, is al lang aangekondigd. Vereenvoudiging van de wetgeving en de procedures zou vooropstaan in de beslissing om dit nieuwe subsidiebesluit uit te werken. Dit waren dus de grondprincipes.

Een uitgebreide toelichting over dit besluit kwam een jaar geleden reeds voor een eerste maal aan bod op een vergadering van de OVAM met de gemeentebesturen. Op een studiedag rond 'Diftar in Vlaanderen' op 21 november van vorig jaar, georganiseerd door de OVAM en de VVSG, bevestigde een kabinetsmedewerker dat het subsidiebesluit tegen begin 2002 van kracht zou worden.

Mevrouw de minister, op 6 december van vorig jaar, in antwoord op een vraag van mevrouw Gardéyn, hebt u in deze commissie gezegd dat u door een amendement bij de uitgavenbegroting iets zou verhelpen aan de opmerking van de Raad van State dat er onvoldoende rechtsgrond voor dit nieuwe besluit was. Verder stelde u dat als eenmaal de begroting goedgekeurd zou zijn, er spoedadvies zou worden ingewonnen bij de Raad van State en dat de definitieve regeringsbeslissing zou komen in februari van dit jaar, waarna het besluit kon worden gepubliceerd in het Staatsblad.

Ondertussen zijn we al eind april en is het besluit nog niet verschenen in het Staatsblad. Intercommunales en gemeenten zitten wel te wachten op dit besluit, aangezien ze hun plannen – vooral voor investeringen – meestal opstellen in functie van mogelijke toekomstige subsidies. Het gaat hierbij vooral om investeringen in aanpassingen van infrastructuur, die de nodige planning en tijd vragen.

Mevrouw de minister, wanneer wordt dit besluit nu eindelijk van kracht? Wanneer verschijnt het in het Staatsblad? Wat is nu de verdere exacte timing, aangezien het vooropgestelde schema reeds een tijd achterhaald is?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, op 29 maart 2002 heeft de Vlaamse regering haar definitieve goedkeuring gegeven aan dit subsidiebesluit. In dit subsidiebesluit is bepaald dat het

besluit uitwerking heeft met ingang van 1 januari 2002. Het is dus met terugwerkende kracht. U hebt zelf de problemen geschetst waarmee we werden geconfronteerd. Het was uiteraard de bedoeling om dit veel vlugger definitief te kunnen goedkeuren. Dat is echter misgelopen door de betwisting met de Raad van State. Door de OVAM werd via de VVSG aan de gemeenten al bekendgemaakt dat de ontwerpdocs konden worden opgestuurd, onder andere op de studiedag die daarrond werd georganiseerd. Door de retroactieve werking zal de OVAM voor 2002 het volledig voorziene budget kunnen spenderen aan subsidies binnen het kader van het nieuwe besluit.

De uitvoeringsmodaliteiten van het besluit worden vastgelegd via een ministerieel besluit, dat onder andere de subsidieerbare materie, de percentages en de maximaal subsidieerbare bedragen afbakt. De definitieve versie van dit ministerieel besluit en de rondzendbrief voor de gemeentes en de intercommunales met de bijbehorende algemene richtlijnen werden mij recent ter ondertekening voorgelegd door de OVAM. Ik zal dit eerst nog eens goed bekijken en dan ondertekenen. Daarna zal dit worden rondgestuurd naar alle gemeentebesturen en intercommunales. Op die manier zal het voor iedereen duidelijk zijn wat het ministerieel besluit beoogt.

Na de publicatie van het besluit in het Belgisch Staatsblad kunnen in principe concrete aanvraagdossiers voor goedkeuring worden ondertekend. Bijgevolg mogen op heden reeds dossiers aan de OVAM worden voorgelegd. De gemeenten weten dat trouwens. De OVAM kan deze dossiers dan al beoordelen en de goedkeuringsbrieven voorbereiden. In die zin denk ik dat we onze achterstand vlug zullen inhalen door het feit dat de definitieve beslissing genomen is.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw de minister, het is duidelijk dat de gemeenten moeten weten waarover het precies gaat, wat de modaliteiten zijn en dergelijke zaken meer. Het is dan toch te betreuren dat het zo lang op zich laat wachten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de behandeling van bezwaarschriften inzake de nutriëntenhalte

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de behandeling van bezwaarschriften inzake de nutriëntenhalte.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, bij de begrotingsbespreking is ook reeds over deze problematiek gediscussieerd, maar dan vooral vanuit de invalshoek om zo spoedig mogelijk voor de afhandeling van deze dossiers te zorgen, zodat er toch rechtszekerheid zou komen voor de betrokken bedrijfsleiders.

Ik schets nog even kort de achtergrond van het probleem. In toepassing van de laatste aanpassing van het mestdecreet, gepubliceerd eind maart 2000 maar met terugwerkende kracht in werking getreden vanaf 1 januari 2000, was voorzien dat aan elk landbouwbedrijf in Vlaanderen een nutriëntenhalte zou worden toegekend. Deze nutriëntenhalte wordt uitgedrukt in kilogram fosfaat en stikstof.

De nutriëntenhalte wordt bepaald op basis van de dierenaantallen die in het verleden op de bewuste bedrijfszetel werden gehouden, zoals deze aantallen blijken uit de mestbankaangifte voor de productiejaren '95-'96-'97. Landbouwers die wegens redenen die buiten hun macht lagen of door toevalligheden in de referentiejaren minder dieren hielden dan nu het geval is, konden door het beschrijven en aantonen van deze omstandigheden een herberekening vragen van de aan hen toe te kennen nutriëntenhalte. Zij moesten hiervoor een verzoek indienen bij de Mestbank. Indien deze meent niet te kunnen ingaan op het verzoek tot herberekening, kan de landbouwer zich richten tot de minister zelf.

Mevrouw de minister, u hebt in het verleden bij verschillende gelegenheden gesteld dat u zou proberen de regels over de toekenning van de nutriëntenhalte op een billijke wijze en met oog voor de sociale dimensie van de problematiek toe te passen. Nu echter, twee jaar na het invoeren van de maatregel en na twee jaar onzekerheid voor de betrokken boeren, een eerste reeks van de verzoeken aan de minister afgehandeld werden, blijkt van deze billijkheid zeer weinig te bespeuren.

Er zijn verschillende voorbeelden van jonge landbouwers die vrij recent het bedrijf van hun ouders overnamen en die door omstandigheden tijdens de referentiejaren nog geen volwaardige dierenpopulatie hadden opgebouwd op hun bedrijf. Vaak was dit te wijten aan het feit dat ze zich eerst en vooral niet 'tot over hun oren' in de schulden wilden steken en er de voorkeur aan gaven om de beperkte investeringsmiddelen waarover ze konden beschikken eerst aan te wenden voor andere productiefactoren. Ook om sanitaire redenen beslisten ze vaak – en terecht – in het verleden om de dierenpopulatie op hun bedrijf stelselmatig op te bouwen zonder dieren van andere bedrijven te moeten aankopen. Anders zouden ze immers het risico lopen op ziekte-insleep.

Nu moeten deze boeren tot de vaststelling komen dat de minister in al haar billijkheid van oordeel is dat deze boeren geen herberekening kunnen krijgen van hun nutriëntenhalte op basis van de in de wet voorziene mogelijkheid tot herziening in geval van overmacht of toeval. De minister stelt immers dat de sanitaire en financiële beweegredenen geen gevallen van overmacht zijn, maar eigen bedrijfskeuzes. Met andere woorden zegt de minister tegen deze boeren : 'Als jullie op een onverantwoorde wijze financiële engagements zouden zijn aangaan en geen oog zouden hebben gehad voor de sanitaire aspecten van jullie bedrijfsvoering, dan zouden jullie je niet in deze situatie bevinden !'

Op deze manier worden vaak bescheiden, volledig grondgebonden bedrijven veroordeeld. Vele van hen hebben immers wel de volgens hen noodzakelijke investeringen gedaan. Ze zullen deze investeringen echter nooit ten volle kunnen benutten. Een dergelijke houding getuigt van bijzonder weinig realiteitszin en een gebrek aan verbondenheid met de praktijk van het landbouwbedrijf. Het is niet bij de grote integratiebedrijven dat de financiële middelen soms schaars zijn of dat de bezorgdheid voor de sanitaire veiligheid en het dierenwelzijn cruciaal zijn bij het nemen van beslissingen over de bedrijfsvoering. Dergelijke situaties zijn eigen aan de bescheiden gezinsbedrijven die op een duurzame manier hun bedrijf wensen uit te bouwen en te exploiteren. Een kapitaalkrachtig bedrijf kan risico's nemen met de gezondheid van de dieren en kan op zeer korte tijd een stal bouwen en volledig bevolken.

Ik geef graag een concreet voorbeeld. Ik ben er trouwens van overtuigd dat elke collega hier in de eigen regio talrijke van dergelijke voorbeelden kent. De enige echt billijke houding van de minister kan zijn dat men aan eenieder die kan aantonen

De Meyer

dat hij of zij voor de inwerkingtreding van het decreet investeringen heeft gedaan om zijn rechtsgeldige vergunning in te vullen, ook het recht geeft om deze investeringen te laten renderen.

Bij wijze van concretisering beschrijf ik nu een situatie ten velde. Een jonge landbouwer neemt 10 jaar geleden het ouderlijk melkveebedrijf over. Door herlokalisatie kan de nieuwe stal pas 3 jaar later worden gebouwd – met VLIF-steun. Er worden investeringen gedaan voor de aankoop van melkquota. Om financiële en sanitaire redenen zorgt de bedrijfsleider voor de opfok van vervangingsvee. Dit duurt uiteraard enkele jaren en geeft een trage maar gestage groei van de melkveestapel. De nutriëntenhalte wordt berekend op deze jaren van opbouw van de veestapel. Het gaat hier om een bedrijf dat de mest volledig op eigen gronden kan afzetten, maar toch krijgt het slechts een nutriëntenhalte die ruim een derde lager ligt dan de bestaande vergunning. We weten allemaal dat er nog heel wat andere en vaak ook heel wat dramatischer gevallen zijn. Onder andere in de media is dit volop aan bod gekomen.

Mevrouw de minister, ik heb bij dit alles dan ook enkele vragen. Zou het niet logisch en billijk zijn dat de nutriëntenhalte herberekend wordt en aangepast wordt aan de gedane investeringen gebaseerd op de verleende vergunningen? Dit betekent immers in het concrete geval dat een deel van de stal onbevolkt moet worden gelaten, juist nu de melkkoeien hun volle rendement zouden kunnen halen. Daardoor daalt het bedrijf onder de kritische grens van echte rendabiliteit. Kunnen de betrokken bedrijfsleiders op een of andere manier schadeloos worden gesteld voor het niet kunnen benutten van hun investeringen?

Mevrouw de minister, hoe kunt u verklaren dat in sommige gevallen deze investeringen die nu niet langer kunnen worden benut, werden gesteund door het VLIF? Dit toont toch duidelijk aan dat bij de wijze van toepassing van de regels rond de nutriëntenhalte geen enkele rechtszekerheid wordt gegeven aan de boeren en de overheid duidelijk niet consequent is met haar eigen beleidslijnen.

Hoe zit het met de mestproductie die correct werd afgezet op eigen gronden voor het jaar 2001 en 2002? Hoeveel herzieningen van de nutriëntenhalte werden er in het verleden bij u aangevraagd? Hoeveel zijn er reeds behandeld? In hoeveel situaties bent u wel ingegaan of niet ingegaan op het verzoek tot herziening? Wat was hierbij de motiva-

tie? Wat zijn hiervan de economische, financiële en sociale consequenties voor deze bedrijven? Ten slotte, hebt u er zicht op hoeveel procedures al gestart zijn bij de Raad van State?

De voorzitter : Mevrouw de minister, ik wil hier zelf nog de volgende bijkomende vraag aan toevoegen. Misschien kunt u daar nu niet op antwoorden, maar dan kan ik die gegevens later misschien krijgen. In het kader van de nitraatrichtlijn drukken we de productie gemakkelijk uit in kilogram stikstof. Ook het overschot wordt in kilogram stikstof uitgedrukt. Ik heb gezien dat u met uw opkoopregeling in de eerste fase – waarvoor u een miljard frank ter beschikking had – ruim 3 miljoen kilogram stikstof hebt opgekocht.

Minister Vera Dua : Mijnheer Van Looy, als ik me niet vergis, gaat dat over iets totaal anders dan de nutriëntenhalte. Ik stel voor dat u dit als afzonderlijke vraag indient. Dan zal ik daar op antwoorden.

De voorzitter : Mevrouw de minister, ik had graag het volgende geweten. Door nutriëntenhalte wordt op nogal wat bedrijven ingekrompen. De vergunning is er, maar men krijgt de nutriëntenhalte niet op basis van de vergunning. Er wordt een stuk afgenomen. Ik had graag vernomen wat hier aan kilogram stikstof uit de markt wordt genomen door dit systeem. Heel wat bedrijven – in totaal 2.000, geloof ik – krijgen maar een stuk van de nutriëntenhalte. Dan zou men snel kunnen berekenen hoeveel dat bedraagt.

Mevrouw Isabel Vertriest : Als ik het goed begrijp, gaat het hier niet over de stikstof die op de markt is, want de dieren zijn er niet.

De voorzitter : Neen, de dieren waren er op het moment dat de referentie genomen werd niet. Daar kunnen verschillende redenen voor zijn. Daar ging de vraag toch over?

Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik begin mijn antwoord met de vraag waarom er een nutriëntenhalte is. U weet dat er een vergunningenbeleid was in MAP-1. Men stelde echter vast dat er nog heel wat vergunningen waren toegekend, bij manier van spreken als reserve voor de toekomst. Daardoor bleef de reële mestproductie in Vlaanderen stijgen, niettegenstaande het feit dat er vanaf 1999 echt een volledige stabilisatie was inzake de vergunningen. Door een verdere stijging van de mestproductie zouden de resultaten die gehaald moeten worden via betere voeders, oordeel-

Dua

kundige bemesting en mestverwerking deels of zelfs bijna volledig verloren kunnen gaan en zou dus de mestproductie nog stijgen.

De overheid wou daarom de productie van dierlijke mest de eerstkomende jaren een absolute halt toeroepen. Ik heb het dan met name over de vorige regering, die MAP-2 heeft goedgekeurd. Ook het parlement heeft dit uiteraard goedgekeurd. Men heeft dus in dat MAP-2 de tijdelijke nutriëntenhalte ingevoerd, in afwachting dat de mestverwerking, de aanpak aan de bron en de oordeelkundige bemesting zouden slagen. De nutriëntenhalte blijft decretaal gelden tot 31 december 2004 en vervalt daarna automatisch.

De nutriëntenhalte is de toegelaten hoeveelheid nutriënten in dierlijke mest die jaarlijks op een inrichting door de dieren geproduceerd mag worden. Deze nutriëntenhalte wordt uitgedrukt in kilogram stikstof en kilogram P₂O₅. Men mag meer nutriënten produceren dan de nutriëntenhalte toelaat, maar dan moet men wel een superheffing betalen van 1 euro per eenheid stikstof en per eenheid P₂O₅. Evenwel mag er uiteraard nooit meer geproduceerd worden dan toegelaten volgens de vergunning. Dat is natuurlijk normaal. De nutriëntenhalte zal altijd lager liggen dan de vergunning.

Wat is dan de algemene regel voor de berekening van de nutriëntenhalte? De nutriëntenhalte wordt berekend op basis van de hoogste productie van de aangiften bij de Mestbank van de aanslagjaren 1996, 1997 en 1998. Voor elk van deze jaren wordt de gemiddelde veebezetting per diersoort vermenigvuldigd met de norm voor stikstof en P₂O₅ die decretaal is vastgelegd voor de berekening van de nutriëntenhalte. Op basis van deze gegevens heeft de Mestbank het jaar met de hoogste productie berekend. Men houdt dus telkens rekening met het hoogste getal van de drie. De nutriëntenhalte komt overeen met de productie van dat jaar. Er werden drie referentie jaren genomen, omdat het steeds mogelijk is dat er gedurende een bepaald jaar om bepaalde redenen een verminderde productie is geweest. Door uit drie jaren het hoogste productiejaar te kiezen wordt dit voorkomen.

Het meststoffendecreet voorziet in verschillende uitzonderingen op deze algemene regel. In het begin van de legislatuur hebben we daarover hier in het parlement een debat gevoerd. Daar zijn dan een aantal bijkomende uitzonderingen toegestaan, zodat we dus rekening kunnen houden met een aantal specifieke situaties op het terrein. Tijdens

dat debat bleek echter ook een algemene bezorgdheid vanuit alle fracties om te vermijden dat slapende vergunningen plots wakker zouden worden gemaakt.

Nu is de situatie zo dat op vraag van de producent de nutriëntenhalte anders berekend wordt ingeval er op de inrichting na 1996 nog een bijkomende uitbreiding vergund is. Dit is ook het geval voor die inrichtingen waarvoor de exploitatie geheel of gedeeltelijk onmogelijk is ingevolge overmacht of toeval. We hebben dat ook juridisch laten checken. Het enige wat in het decreet staat, is overmacht en toeval. De rest is juridisch zeer betwistbaar.

Een andere berekeningswijze van de nutriëntenhalte is eveneens mogelijk voor de producenten die zich tussen 1 januari 1995 en 1 januari 2000 voor de eerste maal als landbouwer in hoofdberoep hebben gevestigd, die hiervoor een investering hebben gedaan en die jonger zijn dan 40 jaar. Dat is een amendement dat is voortgekomen uit de discussie hier in het parlement. Daarnaast zijn er nog specifieke regels voor inrichtingen waar melkkoeien, zeugen of ander pluimvee gehouden worden.

Er is dus een herberekening mogelijk van de nutriëntenhalte ingeval van uitbreiding van de vergunde productie. Men kan dus op basis daarvan een andere berekening vragen. Om zo'n herberekening te krijgen moet aan elk van de volgende voorwaarden voldaan zijn. Het betreft een bestaande veeteeltinrichting. De vergunningsbeslissing heeft betrekking op een uitbreiding van de vergunde productie, en dus niet op het bouwen van een mestopslag of andere zaken. De milieuvergunning werd verleend voor 30 maart 2000. Er is een geldige bouwvergunning voor de gevraagde uitbreiding. Bovendien moet worden aangetoond dat er belangrijke investeringen gebeurd zijn voor 30 maart 2000.

Wanneer aan deze criteria is voldaan, kan men dus afwijken van de algemene regel. De nutriëntenhalte kan echter nooit meer bedragen dan 85 percent van de vergunde productie.

Dinsdag heb ik heel de middag gepraat met de Nederlandse minister Brinkhorst. In Nederland stond en staat men immers voor dezelfde uitdaging als hier. Men heeft er twee keer een algemene 15-percentregel toegepast. Ongeacht het soort bedrijf moest er 15 percent worden ingeleverd van de mestrechten, en in een tweede ronde nog eens 15 percent. Op die manier heeft men in Nederland echt een heel drastisch volumebeleid gevoerd, met een verplichte afbouw, ongeacht de bedrijfsgrootte

Dua

en ongeacht de sociale situatie. Ik wou dit gewoon maar even vermelden omdat we hier ook die 85-percentregeling toepassen wanneer men een uitzondering krijgt op de algemene regel.

Uiteraard kan de nutriëntenhalte nooit meer bedragen dan de vergunde productie. Impliciet is dus voorzien dat alle andere vergunningen – afgeleverd vóór 1 januari 1996, met of zonder uitbreiding, of afgeleverd ná 1 januari 1996, doch zonder uitbreiding als voorwerp – tijdens een der referentie jaren op het hoogste niveau konden geraken waarop de halte bedoeld is om tijdelijk halt te houden tot 31 december 2004.

Hoe zit het met de herberekening van de nutriëntenhalte ingeval van overmacht of toeval? Als men omwille van overmacht of toeval voor de productie jaren 1995, 1996 en 1997 een lagere gemiddelde veebezetting had dan normaal het geval is, kan eveneens een herberekening gevraagd worden. Dit moet uiteraard voldoende gemotiveerd worden en met de nodige documenten gestaafd. Op basis daarvan zal men opnieuw die 85-percentregeling toepassen op de vergunde productie.

Daarnaast is er ook nog de mogelijkheid tot herberekening van de nutriëntenhalte ingeval van een eerste installatie. Het gaat dan om een producent die zich in de periode tussen 1 januari 1995 en 1 januari 2000 voor de eerste maal als landbouwer in hoofdberoep heeft gevestigd, die hiervoor een investering heeft gedaan en die jonger is dan 40 jaar. Als aan die voorwaarden is voldaan, kan hij eveneens een herberekening van de nutriëntenhalte vragen. Daarvoor moet een attest worden voorgelegd. Dit is dus een maatregel voor jonge landbouwers. Ook hier geldt weer die 85-percentregeling. Over deze zaak is hier uitgebreid gediscussieerd. Het parlement heeft uiteindelijk beslist inderdaad een uitzondering te maken voor die eerste installaties.

Hiermee heb ik de doelstelling van de nutriëntenhalte en de uitvoeringsmodaliteiten ervan voor de voornaamste elementen en uitzonderingen nog eens toegelicht. Hieruit blijkt dat het de bedoeling was om halt te houden bij de hoogste productie van één der drie referentie jaren. Dat was uiteraard ook de bedoeling van het parlement, dat in de vorige legislatuur MAP-2 heeft goedgekeurd.

Drie referentie jaren werden gekozen omdat men altijd een tegenslag kan hebben op het bedrijf, die niet noodzakelijk aan een ernstige en bewijsbare

overmacht of aan toeval te wijten is. Het jaar 1996 als referentie voor de vergunningen werd gekozen in relatie tot de drie referentie jaren en omdat met MAP-1 in beperkte gevallen soms nog een uitbreiding mogelijk was.

In de andere gevallen is er dus van uitgegaan dat de vergunning in één der referentie jaren goed is ingevuld en goed ingevuld kon zijn, mét dieren. Als dat niet zo was, dan was het een slapende vergunning. Dat is dus ook de basisfilosofie van de discussie die we hier hebben gevoerd. Wie pas later dan deze referentie jaren, zonder een uitbreiding van de vergunning, tot hogere producties komt, produceert meer dan de nutriëntenhalte en moet dus een superheffing betalen.

Wanneer hier de nutriëntenhalte herberekend zou worden op basis van de verleende vergunning of de gedane investering, zoals de vraagsteller suggereert, dan wordt het principe van de nutriëntenhalte onderuitgehaald, namelijk halt houden bij de productie van de referentie jaren, omdat anders de productie, zelfs zonder het verlenen van vergunningen, enorm zou gaan toenemen en elk effect van het gevoerde beleid zou neutraliseren. Bovendien moet duidelijk zijn dat de nutriëntenhalte tijdelijk is : tot en met 31 december 2004.

Dan was er ook de vraag naar een aantal statistieken. Ik stel voor deze statistieken later gedetailleerd mee te delen. Momenteel is men immers nog volop bezig met het opstellen ervan. Ik heb ondertussen tevens de opdracht gegeven om de economische, financiële en sociale consequenties van de nutriëntenhalte te onderzoeken en om na te gaan hoeveel percent van de vergunningen wordt ingevuld met de verleende nutriëntenhalte.

Dit is niet onbelangrijk. Ook in het verleden heeft men altijd een globaal cijfer vastgesteld van percentuele invulling van de vergunning. Dat heeft altijd rond de 85 percent geschommeld. Wij hebben in een bepaalde periode inderdaad vastgesteld dat er zwarte varkens waren, dus dieren boven het vergunde aantal. Het effect daarvan werd echter deels geneutraliseerd door het feit dat de gemiddelde boer altijd een stuk onder zijn vergunning zit. We zagen wel dat het percentage niet-ingevuld steeg, onder druk van wat er op komst was.

Wij zullen nu proberen om op basis van de dossiers die ondertussen zijn goedgekeurd, de percentuele invulling van de vergunningen vast te stellen. Daaruit zal ook meteen blijken – wanneer men de vergunning maximaal invult – welke invloed dat zal

Dua

hebben op het mestoverschot. We gaan ook vergelijken met de aangifte tot en met 2000.

Ik kan u verder meedelen dat er een 2.400-tal beroepen bij de minister zijn ingediend, waarvan er een 1.800-tal getekend zijn. Wanneer het verzoek werd ingewilligd, was dit meestal gebaseerd op overmacht en toeval, eerste installaties en het onbekend zijn van bepaalde vergunningen. Dat laatste betekent dat men bij de administratie een ander beeld had van welke vergunning die persoon had.

Hoeveel bedrijfsleiders een procedure gestart hebben bij de Raad van State is mij op dit moment niet bekend. Men meldt mij dit niet. Men heeft me wel laten verstaan dat dit zeer beperkt is, wellicht ook gelet op de beperkte periode waarop de nutriëntenhalte van toepassing is, namelijk tot 31 december 2004.

Mijnheer Van Looy, u had nog een aanvullende vraag. Ik stel voor dat u die als een aparte vraag om uitleg indient. Dan zal ik u daar tijdens een volgende vergadering op antwoorden.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, ik denk niet dat het de bedoeling is om hier tot een definitieve afronding van dit debat te komen. Daarvoor is deze problematiek immers te complex. Dit zal in de loop van de volgende weken zeker verder moeten worden besproken.

Mevrouw de minister, het is ook zeker niet mijn bedoeling om ervoor te pleiten dat de situatie van bedrijfsleiders – of cowboys – die met niets in orde zijn, geregulariseerd wordt, integendeel. Er zijn echter een aantal situaties die door iedereen aanvoeld worden als zijnde totaal onbillijk. We moeten onderzoeken hoe we die probleemsituaties kunnen oplossen.

Ik weet dat uw medewerkers van het kabinet en ook mensen van de Mestbank in gesprekken met bedrijfsleiders die zich in een dergelijke situatie bevinden, heel duidelijk stellen dat ze het bijzonder moeilijk hebben met de oplossingen die hun vandaag worden aangereikt. Ook die mensen pleiten er dan ook voor om te zoeken naar rechtvaardige oplossingen.

U hebt terecht even de geschiedenis van de nutriëntenhalte geschetst, van het debat dat een tijd

geleden heeft plaatsgevonden en van het amendement dat destijds werd ingediend. Vandaag constateren we echter dat er soms bijzonder onrechtvaardige situaties zijn, waarbij een niet te herstellen verlies optreedt voor deze bedrijven.

Het gaat hier dan om kleinere gezinsbedrijven, die een correcte bouwvergunning en milieuvergunning gekregen hebben. Ze hebben een beroep gedaan op het VLIF, zodat de overheid zich terdege bewust was van de verschillende stappen die bij deze bedrijven werden gezet. We moeten dan ook de moed hebben om gezamenlijk te zoeken hoe we dit eventueel decretaal kunnen oplossen. We moeten ook de moed hebben om dit gesprek in de loop van de volgende weken voort te zetten.

Mevrouw de minister, wat betreft een aantal vragen waarvoor u vandaag nog niet over alle cijfers beschikt, noteer ik dat u me die zo spoedig mogelijk zult doorsturen. Indien u dit eventueel zou vergeten, zal ik u daar uiteraard graag aan herinneren.

Minister Vera Dua : De decreetgever heeft een aantal zaken vastgelegd. Het decreet bepaalt onder meer een leeftijd voor een eerste installatie. Het specificceert heel duidelijk voor wie een uitzondering kan worden gemaakt. Hoe meer in het decreet wordt vastgelegd, hoe minder vrijheid er is om van het decreet af te wijken – dat is evident. Ik moet me dus houden aan de toepassing van het decreet. De decreetgever geeft duidelijke richtlijnen aan de uitvoerende macht over de aanpak van de uitvoering van het decreet.

De heer Jos De Meyer : Mevrouw de minister, ik volg u niet volledig. Tijdens de begrotingsbespreking hebben we hierover een debat gevoerd. Onder meer de heer Van Looy heeft toen gevraagd hoe het decreet zou worden geïnterpreteerd. Uit uw antwoord over billijkheid, heb ik begrepen dat u een ruimere interpretatie zou geven aan de tekst. Ook de term 'een niet te herstellen verlies voor de betrokken bedrijven' werd gebruikt. Het kan juridische consequenties hebben. U beschikt over een aantal elementen om een ruimere interpretatie te geven aan het decreet.

Ik ben graag bereid om dit gesprek in de loop van de komende weken voort te zetten met de collega's. We weten immers dat er nog een aanpassing van het MAP moet komen. We zullen onderzoeken hoe we het decreet op een billijke en rechtvaardige manier kunnen aanpassen. Als er in het verleden vergissingen zijn gebeurd, of als u meent dat u te weinig ruimte tot interpretatie hebt – al deel ik uw

De Meyer

mening niet -, dan moeten we de moed hebben om
gezamenlijk te zoeken naar een oplossing.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.24 uur.*
